

13.X/35, 30.VII/36. - 1 -

XIII.

Kristlik usk, avaldatud Jumala poolt, leidub tervenästi ja völtsimatult vaid Katoliku Kirikus, sest see Kirik on tõelik Kirik, asutatud Jeesuse läbi.

Kristus oma õpetuse alalhoidmiseks ja levitamiseks, seadis õpetaja ametit. See amet peab olema elav, s.o. õpetamine peab olema mitte ainult aurnud raamatute abil, vaid ka sõnadega, sest Kristus andis elavatele apostlitele käsku, üteldes: "Minge ja tehke jüngriks kõik rahvas, neid õpetades pidama kõike, mis mina teile olen käskinud". - See ^{elan õpetamine} amet peab olema eksimatu, sest Kristus lisas oma sõnadele lubadust: "Ja vaata mina olen igapäev teie juures maailma otsani". (Mt.28). "Ja ma tahan Isa paluda ja tema annab teile ühe teise Rõõmustaja... tõe Vaimu... Aga Trööstija, püha Vaim, keda minu Isa tahab läkitada minu nimel, seesama peab teile õpetama kõik ja teile meeles tuletama kõik, mis mina teile olen ütelnud! -(Joh.14) See õpetamise amet peab olema alaline, sest Jeesuse eelmainitud käsk ja lubadus käis mitte ainult apostlite kohta, vaid ka nende järeltulijate kohta, sest apostlid ometi ei võinud kõiki rahvaid õpetada ega elada kuni maailma otsani. - Aga See elav, eksimatu ja alaline, õpetaja ^{seltskonna} amet peab kestma ka täna Aga väljaspool Katoliku Kirikut ei ole mitte kusagil maailmas nii sugust õpetaja ametit, mis võiks enda kohta kas või öelda, et tal on õpetamise eksimatu ^{võim}, seatud Kristuse poolt, ning seda vähem, et ta võiks seda eesõigust tõendada. - Õpetamise eksimatu ametit veel apostlite aegadest tunnistab endal olevat ainult Katoliku Kirik, ning

Türed kõrgevalt vörvalt läbi mõistat ka seosneid osutat, et see mõistetavalt tõendab et Jeesus andis Liiperi kire, et Kristust arvustati vaga kus mõistat vörvalt läbi mõistat, et et apostlit, mis mõistetavalt tõlgitakse kui Jeesus. Siis on Jeesus üldiselt 1400 kõrde suurusega ja sellel on mõistatud tekkivaid alles tõdetud väljapõhjat. Et see kirik tõendab seda paavstide ja piiskopite katkostamatu reage, vaid et hiljan, oleks juba Apostlite aastal ja peatada, mis alatub kuni apostlite enesteni. - Katoliku kirik siis on ainuke, mis oma õpetamise eksimatus (ametis) omab Kristuse täieliku ja võltsimatu õpetust ja sellega ka terve usku, mida asutas Kristus. -

Käesolev tõendus toetub sellele, et kõik, mis eelviimases jutluses oli öeldud ristiusu kiirest levimisest ja imelisest püsimisest, maailma selle usu läbi uuestisündimisest ja kuulsatest imetegudega märtritest, - kõik see tegelikult käib ainult Katoliku ristiusu kohta, sest ainult see usk võib eelmainitud faktide peale, kui Jumala tõenduse peale, toetuda. -

Nii viisi oleks juba küllaldaselt tõendatud, et kristlik usk leidub tervenesti ja võltsimatult vaid Katoliku Kirikus. Aga asi: missugune ~~Kristuse~~ Kirik on tõelik, on väga tähtis, sellepärast peame selle üle natuke laiemini ja selgemini könelema, ning selle juures saame näha, et on terve rida tõendusi olemas, mis kinnitavad, et Katoliku Kirik on ainuke ja tõelik Kirik. -

Kõige pealt vaadakem, kuidas Kristus Kirikut asutas. -

Järgmisel viisil: Ja Kristus asutas ~~Kirikut~~, valides oma jüngrite seast kaksteistkümmend apostlit ja jagades neile ~~oma enda~~ voimu, andes neile ühes õpetamise rõimuga ka eksimatusse annet, ja määrates püha Peetrust Kiriku nähtavaks ülemaks. -

Et Kristus ~~valis~~ oma jüngrite seast kaksteist apostlit, sellest ütleb meile püha Kiri: "Aga neil päevil sündis, et Jeesus välja läks

ühe mäe peale Jumalat paluma ja tema jäi palvesse Jumala poole kõige see öö. Ja kui valge sai, kutsus tema oma jüngrid enese juure ja valis nende seast kaksteistkümmend, neid nimetas Tema ka apostlikks. Ning et Jeesus andis apostlitele (oma kolmesugust võimu, see on) õpetaja, karjase ja preestri võimu, seda osutavad evangeeliumide paljud kohad ja eriti järgmised: "Tõesti mina ütlen teile: mis teie iial maa peal seote, peab ka taevas seotud olema, ja mis teie iial maa peal tõttoo peilku arvam: nellel töepatund andes õnnest, nellel on need päästade, peab ka taevas päästetud olema." - "Minule on antud kõik voolles vahed, ja nollal töepatund minu vahel, nõtka on mõlemu pead noot meelevall taevas ja maa peal, seepärast minge ja tehke jüngriks kõik rahvas, neid ristides Isa ja Poja ja püha Vaimu nime sisse, ja neid õpetades pidama kõike, mis mina teile olen käskinud. - Ja vaata mina olen igapäev teie juures maailma otsani". -

Ühes õpetamise võimuga andis Jeesus apostlitele ka eksimatuse annet. Nimelt Jeesus, käskides apostlitele õpetada seda kõike, mis Ta ise õpetas, ja lubades neile oma juuresolekut kuni maailma otsani, tähendas sellega andis märku, et apostlid Tema ahiga peavad kuulutama puhta ja völtsimatut õpetust. Peale selle Kristus lubas Apostlitele läkitada Püha Vaimu ja seda kui Tõe Vaimu: "Ja ma tahan Isa paluda ja Tema annab teile ühe teise rõõmustaja, et Tema teie juure igavesti jäeb, Tõe Vaimu". - Aga sellal lubadus ei vältida mitte midagi muud, kui vaid ainult seda, et püha Vaim teeb oma erilise juuresolekuga seda, et apostlid töötades õpetaja ametis, töelt kunagi ei eemaldu. Ning selles kinnitas Jeesus Apostleid nende sõnadega: "Aga kui tema Tõe Vaim tuleb, see juhatab teid kõige tõe sisse". - Sellepärast

loeb püha Paulus endale kuulutatud õpetust kui eksimatult kindlaks ja täitsa töelikuks, üteldes: " ^{Kun 1.6.} et kui ehk üks ingel taevast teist armuõpetust teile peaks kuulutama peale selle, mis meie teile oleme kuulutanud, see olgu äraneetud". - 20. X / 35.

Jeesus, asutades Kirikut, tegi tema hähtavaks ülemaks püha Peetrust. - II

Ma mainisin juba, et Kristus andis Apostlitele ~~kolmesugust~~ võimu, ~~see on~~ õpetaja, preestri ja karjase võimu. Aga ¹⁴⁰³ Kiriku üksus ja võimsus nõudsid paramatult üht ülemat juhatajat nii, et terve ~~ile valitseb, nii ka Kristuse Kirikul ali vaja üht nähtavat ülemat,~~ ~~ja~~ ~~oleks~~ koondatud ühes isikus. - Nõnda kui igal korralikult asutatud seltsil on üks pea, üks inimene, kes terve seltsi ~~sis seits enam on roju nimiga olnud, ja nii mõneks selts moodustub~~ ~~üle valitseb,~~ ~~nii ka Kristuse Kirikul ali vaja üht nähtavat ülemat,~~ ~~kellel oleks kõige ülem võim.~~ Ja vaat' just sellepärist Kristus ei usaldanud ülemat võimu Apostlite koosolekule, vaid Ta nimetas ühe Apostleist, ~~see on Peetrust oma asemikuks maa peal.~~ -

Niisugust ülemat valitsust Jeesus esiteks lubas Peetrusele. Lubaduse sõnad olid järgmised: "Ja mina ütlen sulle: ^{1416.} sina oled Peetrus ja ssesinase kalju peale tahan mina ehitada oma Kiriku) ja põrgu väravad ei pea seda mitte ära võitma. Ja mina tahan sulle taevariigi võtmend anda ja mis sina maa peal kinni seod, see peab taivas kinni seotud olema ja mis iial sina maa peal päästad, peab ka taivas päästetud olema". -

Need Jeesuse sõnad tähendavad just Peetruse eesõigust Apostlite ~~ses~~ ~~see on~~ Peetruse nii nimetatud primatust. - Nende sõnadega ütleb

Jeesus, et Peetrus peab olema Kirikule selleks, milleks on tugev vundament ehitusele, see on Peetrusel peab olema niisugune amet, mis Kiriku võimu ja püsivust kindlustaks või teiste sõnadega: Peetruse peale, kui vundamenti peale, peavad töötuma Kiriku kõik liikmed.

Niisugune oli Jeesuse lubadus Peetruse ülemvalitsuse kohta. Ning selle lubaduse täitmist kirjeldab meile evangeelium järgmiselt Peetrusele:

"Aga kui nemad said lõunat söö nud, ütles Jeesus Siimon Peetrusele: Siimon Joona poeg! armastad sina mind enam, kui needsinased? Tema ütles temale: Ja! Issand, Sina tead, et mina Sind armastan.- Tema ütles talle: ole mu tallekesti karjane.- Tema ütleb temale jälle teist korda: Siimon, Joona poeg! armastad sina mind? Tema ütleb temale: Jah, Issand, Sina tead, et mina Sind armastan.- Tema ütleb temale: Hoia mu lambeid kui karjane.-- Kolmat korda ütleb Ta temale: Siimon, Joona poeg! armastad sina mind? Ja ta ütles temale: Issand, Sa tead kõik, Sina tunned, et ma Sind armastan.- Jeesus ütles temale: Ole mu lammaste karjane.-"

Selles lammaste ja tallekesti, see on Kristuse terve karja karjatumise pühalikus sisseseadmises sisaldub Kiriku ülema karjase ameti nii nimetatud Primatuse andmine Peetrusele. Sõna "karjane olla" tähendab nii vanas kui ka uues testamendis seda sama, mis valitsema. Samuti Kristus nimetas ennast korduvalt karjaseks ja oma tunnistajaid tallekesteks ja lammasteks .- Aga kui Kristus, mööda minnes teistest apostlitest, ütles vaid Peetrusele: ole mu lammaste karjane

ja ole mu tallekestest karjane, siis järeltub sellest, et Kristus andis Peetrusele ülemat valitsust terve oma Kiriku üle.-

(A o. Jeesus valis just Peetruseks oma ülemaks eriline)
Ning et nii tegelikult oli, seda tööndab Jeēsuse käitumine Peetrusega ja teiste apostlitega.- Esiteks Kristus mitu korda eraldas Peetrust teistest Apostleist ja nii: juba esimesel kohtamisel Jeesus muutis Peetrusele nime, eranditult vaid Peetrusele usaldas Jesus jumalariigi võtmed, ainult Peetrusele käskis Jesus kinnitada usutisi Apostleid ning selle sihiga Jesus palus eraldi Peetruse eest, üteldes: "Aga mina olen sinu eest palunud, et sinu usk ei pea lõpema, ja kui sa pärast saad ümber pöörnud, siis kinnita oma vendi Peetrus siis pidi apostleid õpetama ja nende katlused kõrvaldama, aga seda ta ei oleks võinud teha, kui tal ei oleks olnud kõrgemat autoriteeti, nagu Kristuse nähtaval asemikul maa peal.-

Best Ka nähtavasti oli Kristuse ja Peetruse vahel eriline ühendus, suuruses kui Kristus käskis riigimaksu maksta ühes ja samas kõrguses nii enda kui ka Peetruse eest.- Viimaks Peetrus korduvalt kõikide apostlite nimel pöördus Jeesuse poole mitmesuguste küsimustega.-

Samuti pärast Jeesuse taevaminemist Peetrus astub välja kõikide apostlite ülemana. Nii: tema just on apostlite koosoleku esimees, kui Juuda Iskarioti asemele valiti apostlikks püha Matias. Tema nelipühi puhul astub välja kõikide apostlite nimel ja nende kõikide juuresolekul. Sedasama ta teeb *juutide* kohtu *ees*. Viimaks Jeruuusalemma kirikupäeval ta on selle esimees.-

Peale selle evangelistid rääkides apostlitest, eraldavad korra-

päraselt apostlite seas Peetrust, nad ütlevad näituseks! "Siimon ja need, kes tema juures olid".- või "ütlased Peetruse ja kõikide apostlite vastu", või "Peetrus ja teised".- Ka apostlite nimepidi väljalugemises evangelistid panevad Peetruse nime alati esimeses kohas, nind püha Mateus nimetab Peetrust selgesti: "Esimene".- Sellest järeldub, et evangelistid pidasid Peetrust apostlite ülemaks.-

Vaat' nii viisi on Kirik asutatud. Nagu iga teise seltsi asutamine seisab teatud määruste ja otsuste väljaandmises, nii ka Kiriku asutaja Jeesus Kristus määras ja otsustas, et Tema jüngrite seast mõned oleksid apostlid kolmesuguse, see on õpetaja, preestri ja karjase võimuga ja ka eksimatuse annega, ning et nii apostlite üle kui ka teiste jüngrite üle oleks üks kõige ülem, nimelt püha Peetrus. ^{Teks} Viimaks nelipühi pühal nii asutatud Kirik sai sisemist elavat Jöudu püha Vaimu poolt.- Aamen.

Võimus on see arjadest, et ita Kristus annasti. Kellega Tihis Jeesus mästabas oma Kristuse suur arvestust mitte ainult Jumala rodu, vaid ka Teise inimsoo rodu. Kristus antis Kristuse õpetaja arvestust minu ohtunne mitte ainult eesiniest, ja nõmeliigilisest, vaid minu tunne ja väinimist ega publikumist oma kogukute täitmisel. Kristus andis Kristuse prototi arvestust mitte ainult oda pühakute, vaid minu valmis ka nõdmetatäitmisale, Kristus antis Kristuse rajuse arvestust, mis mitte ainult valitsib monihob ja karishob, vaid minu suurataku ja piiratist arhib paavu ja pihit pingrit ülematu õnne pool. Niinge see armostus peab olema üldine, see armostus ei tule valget hundit jääsi ja maaarlaste vahet, vaid peab olema erapooltu ja sanguarlik, peab olema inigi vaelare ja tagasisiiraju ja tinnusa vastu.

Ning vaa alles pärast selle udmekordse arvutuse
udmekordset ülestunnitamist, alles nii Jeessi jaees
Peetusele ülema valitust kriisile, kogu Eestimaa Peetumust
oleo arendustus muu peal. Ju alles nii pärast selle arvutuse
udmekordset ülestunnitamist muutlatus Jeessi ette
küll Peetuse ja teiste apostlike mõttimust, siell
tagakinnamist kriisi vestu, aga ka kriisi vaidla nämen.

Aga see ei ole, eesmälu ja oluliselt piisav õpetamise amet
oleku vaid katoliku kiriku, sest ainult see Kirik võib enda
üle öelda ja seda töödada, et ta on asutatud Kristuse poolt
ja et Kristus asutades Teda, andis tema looma viisakult ametit.
Niksi inimene ei voi öelda, et katoliku Kirikust esitlus
mingisugune muuk, vörpiiskop, vöriseegi paavst –
samuti ükski inimene ei julge väitada et katoliku kirik
oli asutatud alles mõni aeg tagasi, näituseks neli sada
aastat tagasi – vartupidi iiga inimene peab tunnustama
et katoliku kirik ulatub oma paavstlike ja piisopide
katkemata reaga kuni apostlike enesteni. Aga kui katoliku
kirik on nii valla, kui algasel moodustasid Teda apostlid
ise ja teised Jeessuse järgrid ja kui ta kesi vahetpidamata
kõrkkide sajandite jooksul, kui eesmälu õpetamise amet
nida Jeessi andis oma Kirikule, ei leida mitte kusagi!
Muid, vaid ainult katoliku kirikus.

"Jeesus andes Kirikule eesmälu õpetamise ametit tahendus
et see amet peab kerti vahetpidamata apostlike ajast saadik"

Ning vaa¹) alles pääst selle udmekordse arvustuse
udmekordset ülestunnitamist, alles nii Jeessi Jaems
Teetusele ülema valitlust kriisile, kui Täta Peetruse
oma arvustuseks ma peab. Ju alles nii pääst selle arvustuse
udmekordset ülestunnitamist muulates Jeessi ette
küll Peetruse ja Teite postlike märtinuurme, küll
tagatunnimist kriisile vastu, aga ka kriisi viisiti närvan.

Kuni maailma lõpuni. Aga kuna kõik teised kirikuid
said asutatud alles hiljemal aegadel, siis eesimünta
öpetamine amet ei leidu nendes kirikutes. Sest kui see
amet peaks leiduma nendes kirikutes, siis Jeems
oleks pidanud maailma lõuestama mitte tihedat
ühoksa sada ^{KRISTI} aastat tagasi; vaid alles siis, kui need
teised kirikuid lekkivad. - Kultliku minni siis alles.